

УДК: 811.112.2'25

**ЛІНГВОКУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТ ПЕРЕКЛАДУ
(НА МАТЕРІАЛІ ПЕРЕКЛАДІВ ТВОРІВ КАРЛА ЕМІЛЯ ФРАНЦОЗА
УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ)**

Олена Пилипчук

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Університетська 1, Львів, Україна, 79000
e-mail: olenkaersten333@ukr.net*

Проаналізовано лінгвокультурний аспект перекладу, систематизовано способи передачі культурно-маркованих елементів, проведено комплексне дослідження лінгвокультурних трансформацій у художньому перекладі творів Карла Еміля Францоza українською мовою.

Ключові слова: культурна специфіка, культурологічне перекладознавство, лінгвокультурний елемент, реалія, Карл Еміль Францоз.

Лінгвокультурний аспект є важливою складовою частиною кожного перекладу, бо комунікація між людьми відбувається на основі знань іншої лінгвокультури. Перекладач працює не лише з мовами, але й із відповідними культурами. Питання взаємозв'язку мови та культури є одним із найактуальніших питань, які привертають увагу лінгвістів багатоплановістю дослідження. Завдяки зростаючому інтересу до питань міжкультурної комунікації переклад лінгвокультурних елементів став однією з центральних тем перекладознавства. Культурно-марковані слова та вирази наявні в усіх життєвих сферах, вони характеризують спосіб, у який люди живуть у певній культурі. Це явище створює новий важливий напрям у сфері науки – міжкультурне перекладознавство. Проблематика перекладу, яку розглянуто в цій розвідці, базується на культурологічних відмінностях між двома мовами: українською та німецькою. Щобільше віддалені культури одна від одної, то більше труднощів перекладу виникає в лінгвокультурному трансфері. Мова певним чином визначається культурою, але рівень впливу культури окреслити доволі важко. Існує беззаперечна думка, що культура впливає на спосіб висловлювання, оскільки мова є її вербальним вираженням.

Метою статті є комплексний аналіз перекладу лінгвокультурних елементів художніх творів Карла Еміля Францоza українською мовою.

Об'єкт статті – культурно-марковані елементи художньої прози Карла Еміля Францоza та їхні відповідники в українському перекладі.

Предмет дослідження – способи перекладу німецькомовних лінгвокультурних елементів українською мовою.

Аналіз лінгвокультурних елементів здійснено на матеріалі творів Карла Еміля Францоza: “Ohne Inschrift” (1877) [13], “Von Wien nach Czernowitz” (1914) [17] і “Ein Cultur-fest” (1914) [11] та перекладів українською мовою “Без напису” (переклад Ю. Прохаська, О. Ерстенюк) [4], “З Відня до Чернівців” та “Свято культури” (переклад П. Рихла) [5].

Контакт між мовними групами впливає не лише на їхні мовні системи, але й на певні вербальні та невербальні способи поведінки мовця в межах певної мовної групи, як і на культурно зумовлений комунікативний дискурс [15, с. 171].

Зіставлення мов і культур виявляє як загальне, так і специфічне, сформоване особливостями суспільно-історичного розвитку конкретного народу. Відмінності мов, зумовлені своєрідністю культури, зводяться до відмінностей у лексиці й фразеології, у лексичних фонах слів з тотожним денотативним (зазвичай, першим із зазначених у словниках) значенням, типологічних особливостей літературних мов (культурно зумовлена форма літературної мови, її зв'язок з народно-розмовною), своєрідності самого процесу спілкування в різних культурах (мовний етикет, тобто мовна поведінка в певних ситуаціях, у різних культурах різна) [2, с. 324].

З огляду на загальну теорію перекладу, переклад як особливий вид міжкультурної комунікації має на меті подолання культурних бар'єрів [19, с. 17]. Звідси випливає, що до обов'язкових складових компетенції перекладача входить його міжкультурна компетентність. Проблеми культурних відмінностей між мовами не можна недооцінювати.

Лінгвокультурні елементи як термін мають неоднорідну семантичну і прагматичну структуру. Визначенню цього терміна і його класифікації присвячено багато наукових праць. Ці лексичні одиниці називають словами-реаліями, культурними словами (*Kulturwörter*), культурремами, лексичними лакунами, нульовими еквівалентами, лексичними детермінантами, залежними від місця і часу [3, с. 123]. Г. Вермеер та С. Вітте [18, с. 95] називають лінгвокультурний феномен культуремою (*Kulturem*). Л. Бархударов вважає лінгвокультурні елементи реаліями, які представляють характерні для країни та народу предмети чи явища [7, с. 101]. В. Коллер також послуговується термінами “реалії” або “культурно-специфічні елементи” [10, с. 61]. Окрім реалій, до культурно-специфічних елементів науковці зараховують діалекти, специфічні для певної культури міміку, жести та мову тіла, а також ідіоматичні словосполучення та гру слів як мовноспецифічні особливості певного культурного кола. П. Ньюмарк розуміє під культурними термінами явища природи (флора, фауна, вітри, географічні формації тощо) а також предмети матеріальної культури (національні страви, одяг, будівлі тощо) [12, с. 131]. Б. Бедекер і К. Фрезе розрізняють культуралії (“предмети і концепти, пов'язані з культурними діями, політичні, економічні, соціальні та культурні інституції”) та натуралії (флора, фауна та географічні назви регіону) [8, с. 138]. Й. Альбрехт об'єднує під поняттям “культурна специфіка” наступні елементи: природні об'єкти, артефакти, соціальні інституції, манери поведінки, традиційне для колективу ставлення до речей, категорії досвіду та мислення, які є типовими для вихідної культури та невідомими або маловідомими в цільовій культурі [6, с. 11].

Лінгвокультурний елемент визначається при порівнянні двох або більше культур. Певні лінгвокультурні елементи можуть існувати одночасно в декількох культурах, якщо їх протиставити іншій.

К. Геншельманн до загальних критеріїв категорії “лінгвокультурного” зачисляє відносність, суб'єктивність, імпліцитність та очікуваність. Головним критерієм вона вважає суб'єктивність, яка тісно пов'язана з релятивістським поглядом на мову та відповідну культуру. Вона також розрізняє дві форми культурних компонентів: реалії та тексти зі специфічною тематикою або жанром [9, с. 76]. К. Геншельманн поділяє тексти на чотири категорії, залежно від їхньої тематики: тематика текстів першої категорії має інтернаціональний характер, який не стосується жодної конкретної культури. Тексти другої групи

описують характерні для мови оригіналу денотати, наприклад, стосовно географічних назв, політики чи соціальної сфери. Тексти третьої групи містять культурну специфіку, зорієнтовану на цільову аудиторію. А тематика текстів четвертої групи не стосується безпосередньо ні культури мови оригіналу, ні перекладу, а описує інший культурний комплекс [14, с. 38].

Лінгвокультурні елементи не варто вважати неперекладними, оскільки кожна мова має засоби, якими може виразити невідомі для неї культурні реалії.

М. Шрайбер [16, с. 151] пропонує декілька варіантів вирішення перекладацьких проблем, пов'язаних з лінгвокультурними елементами. Це способи, які ґрунтуються на семантичних змінах: гіпонімія (конкретизація), гіперонімія (узагальнення), пошук значення, близького за змістом (аналогія), модуляція, запозичення (цитування, калькування, неологізм), а також такі перетворення, як адаптація, вставка, опис, парафраза та експлікація. Усі ці способи можуть взаємодіяти і взаємодоповнювати один одного у практичній перекладацькій роботі, і їх можна застосовувати в перекладі лінгвокультурних елементів і простих лексем. Зазвичай, лінгвокультурні елементи неможливо перекласти дослівно, вони вимагають таких способів перекладу, які б компенсували або описували значення слова. Якщо розглядати мову як пряме вираження культури, певної національної самобутності, то іншомовні тексти можна перекласти тільки наближено до оригіналу.

В. Коллер пропонує п'ять методів перекладу слів-реалій як культурно зумовлених специфічних виразів: транскрипція, калька, субституція (вибір найбільш наближеного значення), експлікація, адаптація. Проблемі вивчення реалій та відтворення їх у перекладі присвячено чимало перекладознавчих праць. Перекладознавці Р. Зорівчак, С. Влахов і С. Флорин, А. Реформатський, В. Уваров, А. Супрун, В. Репін, В. Крупнов запропонували різні класифікації реалій і проаналізували труднощі, пов'язані з адекватним перенесенням у перекладний текст усього масиву культурної інформації, закодованої в реаліях, що містяться в першотворі, а також показали ймовірні шляхи подолання мовних перешкод, зумовлених розбіжностями культур [дет. 20, с. 3]. Український філолог та перекладознавець Р. Зорівчак займається дослідженням неперекладного в англійських перекладах української прози. Вона виокремлює дев'ять способів перекладу слів-реалій: комбінована реномінація, дескриптивна перифраза, транскрипція (транслітерація), ситуативний відповідник, калькування, гіперонімічне перейменування (генералізація), транспозиція на конотативному рівні, метод уподібнення (синонімічна заміна) та контекстуальне тлумачення реалій [1, с. 84–150]. Болгарські перекладознавці С. Влахов та С. Флорин виділяють ще один метод – створення нового слова [3, с. 124]. Пропонований аналіз лінгвокультурних елементів послуговується комплексною класифікацією способів перекладу слів-реалій, яка враховує позитивний досвід попередніх студій. Матеріалом дослідження слугували 60 культурно-маркованих слів і виразів, відібраних методом наскрізної вибірки із творів одного з найвидатніших представників австрійської літератури на території Галичини періоду Габсбурзької монархії – Карла Еміля Францоza, сучасниками якого були Іван Франко, Леопольд фон Захер-Мазох, Йозеф Рот, Манес Шпербер, Бруно Шульц та інші автори, що писали, зокрема, німецькою мовою.

У творах Францоza знаходимо велику кількість культурно-маркованих елементів, що можна пояснити особливостями його ідентичності: євреї за походженням, Француз вважав себе “носієм німецької культури”, покликанням якого було наблизити єврейські прошарки населення до німецької культури та освіти. Він народився 1848 року в галицькому містечку Чортків, шкільну освіту здобув у гімназії в Чернівцях, а згодом отримав юридичну освіту в університетах Відня і Граца. Працюючи вільним письменником і журналістом, часто подо-

рожував, особливо до Східної Європи, але місцем його постійного проживання залишався Відень. Лише у 1887 він оселився в Берліні, де й помер у 1904 році.

Своє життя Француз присвятив боротьбі за толерантність німецького суспільства до євреїв, оскільки сам себе він вважав німцем, а світ мав його за єврея. Так особистість Францоza перебувала під впливом різних культур – німецької, єврейської, а також русинської, яка оточувала його в роки життя в Галичині та Буковині.

Літературна спадщина Францоza дуже велика. Тільки статей для газет та журналів налічується понад 500 позицій. Більшість його творів просякнута єврейським питанням, рівнем життя в Габсбурзькій монархії, гнобленням національних меншин та панславізмом. Францоza прийнято вважати письменником, який писав про життя у гетто, хоча не у всіх творах йдеться про євреїв. У його розповідях домінують теми алкоголізму, марновірства, антисемітизму та єврейського фанатизму в гетто. Тому не дивно, що Француз використовує у своїх творах культурно-марковані слова та ідіоми, особливо з життя галицьких євреїв, наприклад, “*Wenn die Posaune klingt*” чи “*die Weiberschul*”.

До його літературознавчих інтересів належали Тарас Шевченко, твори якого він перекладав, Гайнріх Гайне та Георг Бюхнер. Сьогодні ім'я Францоza викликає чіткі асоціації в небагатьох літературознавців, передовсім, у дослідників творчості Бюхнера.

Що стосується загального аналізу лінгвокультурних елементів у опрацьованих текстах, то варто зазначити, що тематично їх можна поділити на такі групи: релігія (переважно юдаїзм), нумізматика (банкноти та монети Австро-Угорщини), предмети та елементи одягу, адміністративні установи Австро-Угорщини, кулінарія, звичаї та обряди євреїв, народні танці румунів.

У випадку транскрипції / транслітерації йдеться про повністю не змінене або ледь асимільоване перейняття (фонетичне, орфографічне або морфологічне пристосування) іншомовного слова з мови оригіналу в мову перекладу. При транслітерації запозичення досить часто пристосовують до фонетичних особливостей мови перекладу:

“Ohne Inschrift” [4, с. 13]: *der Kaftan* (кафтан), *der Kreuzer* (крейцер), *Jom Kippur* (Йом Кіпур), *der Scheitel* (шайтель), *der Wunderrabbi* (вундerraбі), *der Cherem* (херем), *Karczma* (корчма), *die Wojewoden* (воєводи), *die Starosten* (старости);

“Von Wien nach Czernowitz” [5, с. 17]: *der Kaftan* (кафтан), *der Thaler* (талери), *der Kreuzer* (крейцери), *der Gulden* (гульден), *die Popen* (попи), *die Steppe* (стеги);

“Ein Culturfest” [5, с. 11]: *die Synagoge* (синагога), *die Meile* (милі), *der Kaftan* (кафтан), *die Prairie* (прерія), *der Serdak* (сардак), *der Czardasz* (чардаш), *der Chassid* (хасиди), *die Popen* (попи), *die Moidele* (мойделе).

При запозиченні йдеться про переклад кожної частини слова, тобто про дослівний переклад.

“Ohne Inschrift” [4, с. 13]: *der Trauhimmel* (шлюбний балдахін), *der Rabbi* (рабин), *der Bezirksrichter* (повітовий суддя), *die k.k. Amtsstube* (цісарсько-королівська канцелярія); *die Betschul'* (синагога), *der Betschemel* (молитовний ослінчик), *das Feldmessen* (польові мірвання);

“Von Wien nach Czernowitz” [5, с. 17]: *das Kalbsschnitzel* (телячий шніцель), *der Schweinebraten* (смажена свинина), *die Frankfurter Würste* (франкфуртські ковбаски), *Krakauer Eilzug* (краківський експрес), *Karl-Ludwigsbahn* (залізниця Карла-Людвіга);

“Ein Culturfest” [5, с. 11]: *der Kubiklafter* (кубічні метри), *der Ochsenbraten* (воловина), *der Hammelbraten* (баранина), *der Cymbalschläger* (цимбаліст).

Заміна лексичних і синтаксичних структур мови оригіналу ідентичними структурами мови перекладу або вибір найбільш наближеного значення слова називається субституцією.

“Ohne Inschrift” [4, с. 13]: *der Kommißknödel* (солдатські галушки), *der Tribut* (данина), *mildlächend* (м’якосердий);

“Ein Culturfest” [5, с. 11]: *die Zinskaserne* (густозаселений дім).

Наступним перекладацьким прийомом є експлікація.

“Ohne Inschrift” [4, с. 13]: *die Weiberschul*’ (жіноча частина синагоги);

“Von Wien nach Czernowitz” [5, с. 17]: *der Faktor* (фактори, себто посередники), *die Landkartentücher* (скатертини з географічними мапами), *der Bildungengel* (грішний освітній янгол), *die Bojarinnen* (румунські боярині), *die Bojaren* (молдавські бояри).

“Ein Culturfest” [5, с. 11]: *Fl.* (австрійські флорини), *die Hospodare* (молдовські господарі), *Romana* (національний танок “Romana”), *Oleandru* (“Oleandru”).

Ще одним способом перекладу безеквівалентної лексики є адаптація. В цьому випадку відповідником для певного виразу мови оригіналу підбирають вираз зі схожим значенням у мові перекладу.

“Ohne Inschrift” [4, с. 13]: *wenn die Makkabäer schlafen gegangen sind* (відколи світ стоїть), *Wenn die Posaune klingt* (коли засурмлять у шофар);

“Von Wien nach Czernowitz” [5, с. 17]: *Schwechater* “Lager” (півні склади Швехатер);

“Ein Culturfest” [5, с. 11]: *Czernowitzer Oktoberfest* (чернівецький жовтневий ювілей).

Лінгвокультурна специфіка характерна і для історично маркованої лексики – застарілих слів (архаїзмів), історичних слів (історизмів) та неологізмів.

Із трьох досліджених текстів лише два містять невелику кількість архаїзмів, які перекладено без історичного маркування.

“Ohne Inschrift” [4, с. 13]: *die Häupter* (голови), *der Zecher* (гуляка), *die Benefzien*, (привілеї), *das Leib* (тіло);

“Von Wien nach Czernowitz” [5, с. 17]: *die Kammerzofe* (покоївки);

Також у двох з трьох текстів наявні історизми, перекладені або як запозичення, або з використанням субституції чи експлікації.

“Ohne Inschrift” [4, с. 13]: *der Tribut* (данина), *die Wojewoden* (воєводи), *die Starosten* (старости), *k.k. Amtsstube* (цісарсько-королівська канцелярія), *der Kommißknödel* (солдатські галушки), *der Kreuzer* (крейцер), *der Kaftan* (кафтан), *der Bezirksrichter* (повітовий суддя);

“Von Wien nach Czernowitz” [5, с. 17]: *der Faktor* (фактори, себто посередники), *der Thaler* (талери), *der Kreuzer* (Крейцери), *der Gulden* (гульден);

Приклади неологізмів у текстах:

“Ohne Inschrift” [4, с. 13]: *mildlächend* (м’якосердий).

“Von Wien nach Czernowitz” [5, с. 17]: *der Bildungengel* (грішний освітній янгол), *Halb-Asien* (Напівазія), *die Landkartentücher* (скатертини з географічними мапами). Останній приклад є, очевидно, okazionalizmom, який переклали за допомогою методу експлікації.

Отже, до лінгвокультурних елементів потрібно відносити слова-реалії, діалекти, специфічні для певної культури міміку, жести та мову тіла, ідіоматичні словосполучення та гру слів, номінації явищ природи й матеріальної культури. Національно-культурна семантика мови найяскравіше виявляється в таких мовних одиницях як слова-реалії та фразеологізми.

Українські перекладачі проаналізованих текстів К. Е. Францоza загалом вдало відтворили культурно-марковану лексику як носія національного колориту в першотворах та зберегли культурну специфіку в перекладах. Вони використали різні способи перекладу

одиниць безеквівалентної лексики. Транскрипцію і транслітерацію застосовано тоді, коли, наприклад, реалія добре відома українському читачеві. Проте інколи, крім транскрипції чи транслітерації, їм доводилося додавати пояснення у вигляді експлікації. Дослівний переклад застосовано тоді, коли в українській мові немає адекватного еквівалента, тож при перекладі послуговувались адаптацією та субституцією.

Перспективи дослідження лінгвокультурних елементів полягають у залученні до аналізу перекладів художніх творів ширшого кола німецькомовних авторів Галичини періоду 1848-1918 років.

-
1. Зорівчак Р. П. Реалія і переклад (на матеріалі англомовних перекладів української прози) / Р. П. Зорівчак. – Львів : Вид-во при Львів. ун-ті, 1989. – 216 с. 2. Кочерган М. П. Загальне мовознавство / М. П. Кочерган. – К. : Академія, 1999. – 464 с. 3. Назаркевич Х. Я. Grundkurs Translatologie. Основи перекладознавства / Х. Я. Назаркевич. – Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 297 с. 4. Паславська А., Прохасько Ю., Фогель Т. Була собі Галичина... / Без напису. – Львів : ВНТЛ-Класика, 2012. – 183-221 ст. 5. Рихло П. В. Ucrainica. Культурологічні нариси / З Відня до Чернівців; Свято культури / П. В. Рихло. – Львів : Книги-XXI, 2010. – 292 с. 6. Albrecht J. **Linguistik und Übersetzung / J. Albrecht.** – **Tübingen : Niemeyer, 1973. – 113 S.** 7. Barchudarov L. Sprache und Übersetzung; Probleme der allgemeinen und speziellen Übersetzungstheorie / L. Barchudarov. – Leipzig : VEB Verlag Enzyklopädie, 1979. – 258 S. 8. Bödecker B., Freese K. Die Übersetzung von Realienbezeichnungen bei literarischen Texten: Eine Protypologie / B. Bödecker, K. Freese. In : *TextTconText. Translation, Theorie, Didaktik, Praxis.* Julius Groos Verlag Heidelberg, 1987. – S.137–165. 9. Henschelmann K. Problem-bewußtes Übersetzen: Französisch-Deutsch. Ein Arbeitsbuch / K. Henschelmann – **Tübingen: Narr Studienbücher, 1999. – 250 S.** 10. Koller W. Einführung in die Übersetzungswissenschaft / W. Koller. – Wiesbaden : Quelle & Meyer, 1997. – 343 S. 11. Ludewig A.–D. Zwischen Czernowitz und Berlin; Deutsch-jüdische Identitätskonstruktionen im Leben und Werk von Karl Emil Franzos / Ein Culturfest / A.–D.Ludewig. – Hildesheim; Zürich; New York : Georg Olms Verlag, 2008. – 346 S. 12. Newmark P. A Textbook of Translation / P. Newmark. – New Jersey : Prentice Hall Longman Elt., 1987. – 292 c. 13. Paslawska A., Prochasko J., Vogel T. Es war einmal Galizien / Ohne Inschrift. – Lwiw : VNТL–Klasyka, 2012 – 448 S. 14. Raittila A., Syyrilä H. Zur Übersetzung kulturspezifischer Begriffe am Beispiel von Arto Paasilinnas Romanen und deren Übersetzungen ins Deutsche und ins Schwedische / A. Raittila, H. Syyrilä. – Universität Jyväskylä, 2001. – 138 S. 15. Riehl C. M. **Sprachkontaktforschung. Eine Einführung, 3. Auflage / C. M. Riehl.** – **Tübingen : Narr Verlag, 2014. – 234 S.** 16. Schreiber M. Übersetzungstypen und Übersetzungsverfahren // Handbuch Translation / M.Snell-Hornby, P.G.Hönig, P.Kußmaul, P.A.Schmitt / M. Schreiber. – Tübingen : Stauffenburg Verlag Brigitte Narr GmbH, 1998. – S. 151-153. 17. Sommer F. Karl Emil Franzos: Kritik und Dichtung / Von Wien nach Czernowitz / F. Sommer. – New York; Berlin; Bern; Frankfurt am Main; Paris; Wien : Lang Verlag, 1992. – 160 S. 18. Vermeer H., Witte H. Mögen Sie Zistrosen?: Scenes & Frames & channels im translatorischen Handeln / H. Vermeer, H. Witte. – Heidelberg : J. Groos, 1990. – 165 S. 19. Witte H. Die Kulturkompetenz des Translators / H. Witte – Tübingen : Stauffenburg Verlag Brigitte Narr GmbH, 2007 – 235 S. 20. Лотоцька О. Особливості перекладу мовних реалій як одиниць без еквівалентної лексики. [Електронний ресурс]. – 2012. – Режим доступу: http://journal.mandrivets.com/images/file/Lototska_2012_3.pdf (дата звернення: 13.08.2014). 21. Wagner B. Kulturelle Übersetzung. Translational Turn. – Wien : 2009. – [Elektronische Quelle]. URL: http://www.univie.ac.at/culturalstudies/studium/CSIB_SS10/0518_Wagner.pdf (Abrufdatum: 13.08.2014). 22. Wagner B. Kulturelle Übersetzung. Erkundungen über ein wanderndes Konzept. – Wien : 2009. – [Elektronische Quelle]. URL: <http://www.kakanien.ac.at/beitr/postcol/bwagner2.pdf> (Abrufdatum: 14.09.2014).

**ЛИНГВОКУЛЬТУРНЫЕ АСПЕКТЫ ПЕРЕВОДА
(НА МАТЕРИАЛЕ ПЕРЕВОДОВ ПРОИЗВЕДЕНИЙ КАРЛА ЭМИЛЯ ФРАНЦОЗА
НА УКРАИНСКИЙ ЯЗЫК)**

Елена Пилипчук

*Львовский национальный университет имени Ивана Франко
ул. Университетская, 1, Львов, 79000, Украина
e-mail: olenkaersten333@ukr.net*

Проанализирован лингвокультурный аспект перевода, систематизированы способы передачи культурно маркированных элементов, осуществлено комплексное исследование лингвокультурных трансформаций в художественном переводе произведений Карла Эмиля Францоza на украинский язык.

Ключевые слова: культурная специфика, культурологическое переводоведение, лингвокультурный элемент, реалия, Карл Эмиль Францоз.

**LINGUO-CULTURAL ASPECTS OF TRANSLATION
(BASED ON LITERARY TRANSLATIONS OF THE WORKS OF CARL EMIL
FRANZOS PUBLISHED IN UKRAINIAN)**

Olena Pylypchuk

*Ivan Franko National University of Lviv
1, Universytetska St., Lviv, 79000, Ukraine
e-mail: olenkaersten333@ukr.net*

A linguo-cultural aspect of translation was analyzed in the paper, the methods of the transmission of culturally marked elements were systematized, the comprehensive research of linguo-cultural transformations in the literary translated works of Carl Emil Franzos into Ukrainian was carried out.

Keywords: cultural specificity, culturological translation studies, linguo-cultural element, realia, Carl Emil Franzos.

Стаття надійшла до редколегії
21.09.2014 р.

Статтю прийнято до друку
26.10.2014 р.